

Ενεργειακή απόδοση

Η μείωση της κατανάλωσης και της σπατάλης ενέργειας αποκτά διαρκώς αυξανόμενη σημασία στην ΕΕ. Το 2007 οι ηγέτες της ΕΕ όρισαν ως στόχο τη μείωση της ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας στην ΕΕ κατά 20% έως το 2020. Τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο ως μέσο, όχι μόνο για την επίτευξη βιώσιμου ενεργειακού εφοδιασμού, τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, τη βελτίωση της ασφάλειας του εφοδιασμού και τη μείωση των δαπανών για εισαγωγές, αλλά και για την προαγωγή της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ. Η ενεργειακή απόδοση αποτελεί, ως εκ τούτου, στρατηγική προτεραιότητα για την Ενεργειακή Ένωση και η ΕΕ προάγει την αρχή της «προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση». Το μελλοντικό πλαίσιο πολιτικής για την περίοδο μετά το 2030 βρίσκεται υπό συζήτηση.

Νομική βάση

Άρθρο 194 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Επιτεύγματα

A. Γενικό πλαίσιο

Η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή το πρώτο «Σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση: αξιοποίηση του δυναμικού» ([COM\(2006\) 0545](#)) το 2006. Στόχος του σχεδίου δράσης ήταν η κινητοποίηση του ευρύτερου κοινού, των φορέων χάραξης πολιτικής και των παραγόντων της αγοράς, καθώς και ο μετασχηματισμός της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, έτσι ώστε να παρέχονται στους πολίτες της ΕΕ υποδομές (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων), προϊόντα (συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρικών συσκευών και των αυτοκινήτων) και ενεργειακά συστήματα με τη μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση στον κόσμο. Το σχέδιο δράσης αποσκοπούσε στον έλεγχο και τη μείωση της ζήτησης ενέργειας, καθώς και στην ανάληψη στοχευμένης δράσης όσον αφορά την κατανάλωση και τον εφοδιασμό, προκειμένου να μειωθεί η ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας κατά 20% έως το 2020 (σε σύγκριση με τις προβλέψεις για την κατανάλωση ενέργειας για το 2020). Όταν, ωστόσο, οι εκτιμήσεις έδειξαν ότι η ΕΕ πρόκειται να επιτύχει τον στόχο του 20% μόνο κατά το ήμισυ, η αντίδραση της Επιτροπής ήταν να ορίσει στόχους ενεργειακής απόδοσης ως πρωταρχικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, καθώς και να καταρτίσει ένα νέο και ολοκληρωμένο Σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση το 2011 ([COM\(2011\)0109](#)).

Το τρέχον πλαίσιο ενεργειακής απόδοσης αποτελείται από μια σειρά οδηγιών, οι οποίες είτε υποβάλλονται σε αναθεώρηση επί του παρόντος είτε προγραμματίζεται να αναθεωρηθούν. Η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση ([2012/27/ΕΕ](#)), η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2012, απαιτεί από τα κράτη μέλη να ορίζουν ενδεικτικούς εθνικούς στόχους ενεργειακής απόδοσης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ θα επιτύχει τον πρωταρχικό στόχο της περί μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας κατά 20% έως το 2020. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθιστούν τις ελάχιστες αυτές απαιτήσεις πιο αυστηρές, στην προσπάθειά τους να εξοικονομηθεί ενέργεια. Η οδηγία εισάγει επίσης μια δεσμευτική δέσμη μέτρων, ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν τον εν λόγω στόχο, ενώ επίσης ορίζει νομικά δεσμευτικούς κανόνες για τους τελικούς χρήστες και τους προμηθευτές ενέργειας. Η οδηγία για τον οικολογικό σχεδιασμό ([2009/125/ΕΚ](#)), η οδηγία για την επισήμανση της ενεργειακής απόδοσης ([2010/30/ΕΕ](#)) και η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων ([2010/31/ΕΕ](#)) θέσπισαν περαιτέρω πρότυπα ενεργειακής απόδοσης για προϊόντα και κτίρια.

Το 2014, η Επιτροπή δημοσίευσε μια ανακοίνωση ([COM\(2014\)0520](#)) σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, στην οποία κατέληγε στο συμπέρασμα ότι απαιτούνταν επιπλέον προσπάθειες από μέρους των κρατών μελών, εφόσον, σύμφωνα με την ανάλυσή της, η ΕΕ θα ήταν σε θέση να επιτύχει εξοικονομήσεις ενέργειας γύρω στο 18-19% έως το 2020. Σύμφωνα με την «Έκθεση προόδου για την εφαρμογή της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση» ([COM\(2015\)0574](#)), η οποία δημοσιεύτηκε στις 18 Νοεμβρίου 2015, τα κράτη μέλη προβλεπόταν να επιτύχουν εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας μόνο κατά 17,6% έως το 2020. Κατά συνέπεια, στον «Χάρτη πορείας για την Ενεργειακή Ένωση» του 2015 ([COM\(2015\)0572](#)) ανακοινώθηκε η αναθεώρηση των οδηγιών περί ενεργειακής απόδοσης.

Στις 30 Νοεμβρίου 2016, η Επιτροπή παρουσίασε το πακέτο προτάσεων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» ([COM\(2016\)0860](#)) με σκοπό την εναρμόνιση της νομοθεσίας της ΕΕ για την ενέργεια με τους νέους στόχους αναφορικά με το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, καθώς και τη συμβολή στους στόχους της Ενεργειακής Ένωσης του 2015 ([COM\(2015\)0080](#)). Μία από τις βασικές αρχές της Ενεργειακής Ένωσης είναι η εξασφάλιση «προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση», προκειμένου να επιτευχθεί ασφαλής, βιώσιμος, ανταγωνιστικός και οικονομικά προσιτός ενεργειακός εφοδιασμός στην ΕΕ. Στην αναθεωρημένη οδηγία, η Επιτροπή πρότεινε έναν φιλόδοξο στόχο ενεργειακής απόδοσης στο 30% για το 2030. Τον Ιανουάριο του 2018, το Κοινοβούλιο τροποποίησε την πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση, σε μια προσπάθεια να γίνει η πρόταση συνολικά πιο φιλόδοξη. Έπειτα από διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο, επιτεύχθηκε συμφωνία τον Νοέμβριο 2018, η οποία θέτει ως στόχο τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 32,5% έως το 2030 σε επίπεδο ΕΕ.

B. Συμπαγωγή

Μια προηγούμενη οδηγία για τη συμπαγωγή (2004/8/ΕΚ) καταργήθηκε, όταν τέθηκε σε ισχύ η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση τον Δεκέμβριο του 2012. Η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση απαιτεί από τα κράτη μέλη να αξιολογούν και να κοινοποιούν στην Επιτροπή τις δυνατότητες συμπαγωγής, τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης υψηλής απόδοσης στην επικράτειά τους, καθώς και να διεξάγουν ανάλυση κόστους-οφέλους με

βάση τις κλιματικές συνθήκες, την οικονομική εφικτότητα και την τεχνική καταλληλότητα (με ορισμένες εξαιρέσεις). Στο πλαίσιο του πακέτου της Ενεργειακής Ένωσης, η Επιτροπή δρομολόγησε μια στρατηγική της ΕΕ για τη θέρμανση και την ψύξη ([COM\(2016\)0051](#)) στις 16 Φεβρουαρίου 2016. Στη στρατηγική περιλαμβάνονται σχέδια για την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, τη βελτίωση της διασύνδεσης μεταξύ των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας και των συστημάτων τηλεθέρμανσης, η οποία θα αυξήσει σε σημαντικό βαθμό τη χρήση ανανεώσιμης ενέργειας, καθώς και για την ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης της απορριπτόμενης θέρμανσης και ψύξης που προκύπτει από βιομηχανικές δραστηριότητες. Οι νομοθετικές προβλέψεις για αυτήν τη στρατηγική περιλαμβάνονται στο πακέτο «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους».

Γ. Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων

Η [οδηγία 2010/31/ΕΕ](#) για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων περιέχει αρκετές διατάξεις με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης τόσο των νέων όσο και των υφιστάμενων κτιρίων. Στις βασικότερες διατάξεις της οδηγίας περιλαμβάνονται απαιτήσεις σχετικά με τα εξής:

- το κοινό γενικό πλαίσιο για μια μεθοδολογία υπολογισμού της συνολικής ενεργειακής απόδοσης κτιρίων και κτιριακών μονάδων·
- την εφαρμογή ελάχιστων απαιτήσεων για την ενεργειακή απόδοση σε νέα κτίρια και νέες κτιριακές μονάδες, ορίζοντας, για παράδειγμα, ότι έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 όλα τα νέα κτίρια πρέπει να έχουν σχεδόν μηδενικό ενεργειακό ισοζύγιο·
- την εφαρμογή ελάχιστων απαιτήσεων για την ενεργειακή απόδοση, ειδικότερα όσον αφορά: υφιστάμενα κτίρια, δομικά στοιχεία στα οποία γίνεται μεγάλης κλίμακας ανακαίνιση και τεχνικά συστήματα κτιρίων όταν εγκαθίστανται, αντικαθίστανται ή αναβαθμίζονται·
- την ενεργειακή πιστοποίηση κτιρίων ή κτιριακών μονάδων, την τακτική επιθεώρηση των συστημάτων θέρμανσης και κλιματισμού στα κτίρια, καθώς και ανεξάρτητα συστήματα ελέγχου για τα πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης και τις εκθέσεις ελέγχου.

Στις 30 Νοεμβρίου 2016, η Επιτροπή παρουσίασε μια πρόταση για αναθεώρηση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων 2010/31/ΕΕ στο πλαίσιο του ευρύτερου πακέτου «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» ([COM\(2016\)0860](#)) το οποίο αναμένεται να συμβάλει στην εκπλήρωση των στόχων της ΕΕ για το 2030 όσον αφορά την ενέργεια και το κλίμα. Σύμφωνα με δεδομένα της Επιτροπής, ο κτιριακός τομέας ευθύνεται για το 40% της ευρωπαϊκής ενεργειακής κατανάλωσης και για το 36% των εκπομπών CO₂ στην ΕΕ. Αυτή τη στιγμή, περίπου το 35% των κτιρίων στην ΕΕ είναι ηλικίας άνω των 50 ετών. Με τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, η συνολική κατανάλωση ενέργειας στην ΕΕ θα μπορούσε να μειωθεί κατά 5-6% και οι εκπομπές CO₂ περίπου κατά 5%.

Η οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μακροπρόθεσμες εθνικές στρατηγικές για τη στήριξη των ανακαινίσεων των εθνικών κτιρίων τους. Η οδηγία θέτει ως στόχο την επίτευξη σε κάθε κράτος μέλος, έως το 2050, ενός κτιριακού δυναμικού που θα είναι άκρως ενεργειακά αποδοτικό και απαλλαγμένο από ανθρακούχες

εκπομπές, ως οικονομικά αποδοτική συμβολή στην επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης για την Ευρώπη — όπως η μείωση των εκπομπών CO₂ στην ΕΕ κατά 80-95% σε σύγκριση με το 1990.

Επιπλέον, παρουσιάστηκε ταυτόχρονα η πρωτοβουλία «Έξυπνη χρηματοδότηση για έξυπνα κτίρια» ([COM\(2016\) 0860 — Παράρτημα Ι](#)). Η πρωτοβουλία αναλύει τον τρόπο τόνωσης των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων αναφορικά με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και έχει σκοπό την ενίσχυση του κλίματος εμπιστοσύνης στην αγορά και την ενθάρρυνση των επενδυτών, προκειμένου να στραφούν προς την ενεργειακή απόδοση.

Δ. Ενεργειακή απόδοση προϊόντων

Για την ενεργειακή απόδοση των προϊόντων έχουν θεσπιστεί διάφορα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, μέτρων για:

- την ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας και λοιπών πόρων από τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα μέσω της επισήμανσης και της παροχής ομοιόμορφων πληροφοριών σχετικά με αυτά, στις περιπτώσεις που έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στην κατανάλωση ενέργειας, η οποία διέπεται από την [οδηγία πλαίσιο 2010/30/ΕΕ](#). Ειδικές οδηγίες και κανονισμοί θέτουν απαιτήσεις για διάφορες οικιακές συσκευές. Η επισήμανση του εξοπλισμού γραφείου και η επισήμανση των ελαστικών καλύπτονται από χωριστούς κανονισμούς·
- τις απαιτήσεις οικολογικής σχεδίασης όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια, που διέπονται από την [οδηγία πλαίσιο 2009/125/ΕΚ](#), η οποία αναδιατυπώνει την οδηγία 2005/32/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2008/28/ΕΚ. Οι εκτελεστικοί κανονισμοί καλύπτουν ευρύ φάσμα προϊόντων, μεταξύ άλλων, θερμαντήρες, ηλεκτρικές σκούπες, υπολογιστές, κλιματιστικά, πλυντήρια πιάτων, προϊόντα φωτισμού, ψυγεία και καταψύκτες, τηλεοράσεις και ηλεκτροκινητήρες.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ενεργειακής Ένωσης ([COM\(2015\)0080](#)) που ανακοινώθηκε τον Φεβρουάριο του 2015, η Επιτροπή πρότεινε την αναθεώρηση των προαναφερθεισών οδηγιών περί ενεργειακής απόδοσης για τα προϊόντα. Ο [κανονισμός 2017/1369](#), που δημοσιεύτηκε τον Ιούλιο του 2017, καθορίζει ένα νέο πλαίσιο για την επισήμανση της ενεργειακής απόδοσης προκειμένου να καθοριστούν προθεσμίες για την αντικατάσταση των ισχυουσών κατηγοριών A +, A + + και A + + + με μια κλίμακα από το A έως το G.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Κοινοβούλιο έχει ζητήσει κατ' επανάληψη πιο φιλόδοξους στόχους ενεργειακής απόδοσης και αυστηρότερους κανονισμούς. Στο ψήφισμά του της 15ης Δεκεμβρίου 2010 σχετικά με την αναθεώρηση του σχεδίου δράσης για την ενεργειακή απόδοση ([P7_TA\(2010\)0485](#)), το Κοινοβούλιο κατέστησε σαφές ότι θα πρέπει να εγκριθεί ένας δεσμευτικός στόχος για την ενεργειακή απόδοση, της τάξης τουλάχιστον του 20% έως το 2020.

Το 2012 το Κοινοβούλιο διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στη διαπραγμάτευση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση ([COD/2011/0172](#)) και εξασφάλισε τη διατήρηση των

απαιτήσεων για τις εθνικές στρατηγικές ανακαίνισης κτιρίων και τις υποχρεωτικές ενεργειακές επιθεωρήσεις για τις μεγάλες επιχειρήσεις στον τελικό συμβιβασμό που συμφωνήθηκε με το Συμβούλιο. Κατάφερε επίσης να διατηρηθεί μια τροπολογία με την οποία ζητείται η θέσπιση κανόνων για μηχανισμούς ανταπόκρισης στη ζήτηση που θα δίνουν στους καταναλωτές ενέργειας τη δυνατότητα να προσαρμόζουν τη χρήση ενέργειας στις συνθήκες εφοδιασμού και με τον τρόπο αυτό να μειώνουν τους λογαριασμούς κατανάλωσης ενέργειας.

Το 2013 το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την εφαρμογή και τον αντίκτυπο των μέτρων για την ενεργειακή απόδοση στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή ([P7_TA\(2013\)0345](#)), χαιρετίζοντας τις νέες ευκαιρίες που προσφέρουν τα διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία της ΕΕ, ιδίως στον κατασκευαστικό τομέα. Το Κοινοβούλιο ζήτησε να ληφθούν μέτρα για την αύξηση της ευαισθητοποίησης και τη διάδοση των πληροφοριών, ενώ επίσης τόνισε την ανάγκη για ανάπτυξη ικανοτήτων και τεχνική βοήθεια στον τομέα αυτό.

Πιο πρόσφατα, το Κοινοβούλιο απηύθυνε επανειλημμένα έκκληση στην Επιτροπή και τα κράτη μέλη, με τα ψηφίσματα «Πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030» ([P7_TA\(2014\)0094](#)), «Η διάσκεψη του ΟΗΕ, του 2014, για την κλιματική αλλαγή — COP 20^[1] στη Λίμα του Περού» ([P8_TA\(2014\)0063](#)) και «Προς μια νέα διεθνή συμφωνία για το κλίμα στο Παρίσι» ([P8_TA\(2015\)0359](#)), προκειμένου να τεθεί ένας δεσμευτικός στόχος της τάξης του 40%, με συνοδευτικούς επιμέρους εθνικούς στόχους. Και τα τρία ψηφίσματα καθιστούν σαφές ότι ένας φιλόδοξος στόχος ενεργειακής απόδοσης θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία θέσεων και τον περιορισμό των δαπανών, θα αυξήσει την οικονομική ανταγωνιστικότητα, θα ενισχύσει την καινοτομία, θα μειώσει την εξάρτηση από τις εισαγωγές ενέργειας, ενώ επίσης θα αυξήσει την ενεργειακή ασφάλεια. Μετά την έγκριση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενός στόχου 27% στις 23 Οκτωβρίου 2014, το Κοινοβούλιο έχει ως στόχο να θέσει έναν φιλόδοξο στόχο για την ενεργειακή απόδοση. Στις 17 Ιανουαρίου 2018, υποστήριξε μια μείωση της τάξης του 40% στην κατανάλωση ενέργειας της ΕΕ μέχρι το 2030^[2]. Στις 23 Ιουνίου 2016, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την έκθεση εφαρμογής της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση ([P8_TA\(2016\)0293](#)) και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, παρά το γεγονός ότι παρέχει ένα πλαίσιο για τη μείωση της ζήτησης ενέργειας, η υπάρχουσα οδηγία δεν έχει εφαρμοστεί επαρκώς. Το Κοινοβούλιο κάλεσε τα κράτη μέλη να την εφαρμόσουν γρήγορα και πλήρως. Επιπλέον, προέβαλε το επιχείρημα ότι μια σοβαρή πολιτική ενεργειακής απόδοσης μπορεί να δώσει στην ΕΕ τη δυνατότητα να επιτύχει τους στόχους της σχετικά με την ενέργεια και το κλίμα σύμφωνα με τη συμφωνία του Παρισιού του 2016 η οποία εγκρίθηκε στην COP 21, ενώ επίσης θα συμβάλει στη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας, μειώνοντας την εξάρτηση από εξωτερικές πηγές ενέργειας.

Τον Νοέμβριο του 2016, η Επιτροπή παρουσίασε μια πρόταση τροποποίησης της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση. Η τροποποιημένη οδηγία για την

[1] Η COP 20 αναφέρεται στην 20η Παγκόσμια Διάσκεψη των Μερών της Σύμβασης-Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής ([2.5.2](#) — Η αλλαγή του κλίματος και του περιβάλλοντος).

[2] <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180112IPR91629/meps-set-ambitious-targets-for-cleaner-more-efficient-energy-use>

ενεργειακή απόδοση εγκρίθηκε στη συνέχεια από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2018.

Στις 13 Σεπτεμβρίου 2016, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη θέρμανση και την ψύξη ([P8_TA\(2016\)0334](#)), ζητώντας από την Επιτροπή να επικεντρώσει τη δράση της σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια, ιδίως στα νοικοκυριά που πλήττονται από ενεργειακή ένδεια.

Στις 6 Φεβρουαρίου 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε μια σειρά από μη νομοθετικές συστάσεις που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας (ITRE). Το Κοινοβούλιο στηρίζει εκπαιδευτικά προγράμματα για να βοηθήσει τους ευρωπαίους πολίτες να κατανοήσουν πώς μπορούν να πετυχαίνουν μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση. Επιπλέον, το Κοινοβούλιο τάσσεται υπέρ μιας αύξησης κατά τουλάχιστον 50% στη χρηματοδότηση για τα ενεργειακά έργα χαμηλών εκπομπών^[3].

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

[3]<http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180202IPR97028/clean-energy-innovation-needs-a-change-of-mind-set>

